

Després dels incidents d'al-Aaiun el novembre passat, heu percebut canvis en l'actitud del Marroc i la comunitat internacional, que han mantingut converses i reunions, pel que fa a la resolució del conflicte polític al Sàhara?

—Aquests darrers dos mesos han estat prou tensos, d'ençà dels atacs als campaments d'al-Aaiun, i no es pot parlar d'un avanç notable. És cert que s'ha aconseguit tornar a posar al mapa el Sàhara Occidental mitjançant les trobades de diàleg entre el Marroc i la comunitat internacional, per trencar una mica el gel entre els dos adversaris, el Polisario i el Regne del Marroc.

—Però el Marroc ha acceptat dialogar per primera vegada. No és un pas important?

—Sí, per descomptat. Per primera vegada accepta escoltar la proposta del Polisario, tot i que segueix ancorat en la seva pròpia crisi d'autonomia per a la resolució política del conflicte. La situació en aquests moments és molt complicada en l'àmbit dels drets humans, però el Marroc sempre ha tingut un problema amb els drets humans als territoris ocupats, i així ho han denunciat diferents organismes defensors d'aquests drets. Realment existeix un problema greu als territoris ocupats del Sàhara Occidental, que s'ha aguditzat més des del novembre, quan el Marroc va irrompre per la força contra ciutadans acampats a al-Aaiun. Ha creat una crispació interna al Marroc, en adonar-se que els saharians han arribat a la conclusió que el Marroc realment és un ocupant.

—Que ho pensava, la majoria de saharians, abans de l'atac?

—Sí, però no és com fa trenta-cinc anys, que una certa proporció de població pensava que el Marroc havia alliberat el Sàhara del colonialisme espanyol i que al llarg dels anys emergiria la pau i la personalitat del Sàhara Occidental. Aquest és el missatge que ha estat venent el Marroc fins ara, i també era el missatge que venia l'opinió occidental. I si això fos veritat, per què després de trenta-cinc anys els surt aquest campament de protesta social? Doncs perquè la població s'adona que, després de tants anys, els seus recursos naturals són espoliats, que la majoria dels grans empresaris del Sàhara són

Oualad Moussa (Al-Aaiun, 1961) és el delegat a Catalunya del Front Polisario. En aquesta entrevista analitza la relació actual del Marroc amb el Sàhara Occidental i el paper dels organismes internacionals i l'estat espanyol en el conflicte polític.

“El drama saharià es tancarà amb una guerra amb el Marroc”

marroquins, que les grans firmes de la pesca i la construcció són de propietat netament marroquina i que les grans cases de les principals ciutats són propietat de marroquins. Són ciutadans exiliats a casa seva. Els qui no van acceptar l'ocupació van marxar del territori, però els qui l'hem acceptada, no veiem diferència entre els uns i els

altres, perquè tots dos col·lectius seguim essent refugiats polítics, els uns al Sàhara i els altres a fora.

—Curiosament, és la joventut, que ja ha nascut al Sàhara ocupat, qui més s'ha rebel·lat.

—Això demostra que el Regne del Marroc no té l'acceptació de la població sahariana, una població que efectivament no ha conegut una altra administració del territori. I parlem de ciutats grans amb un percentatge de població autòctona baix —a al-Aaiun hi ha 70.000 saharians i 200.000 marroquins—, no pas de nuclis reduïts de població que no hagin tingut tant de contacte amb els marroquins.

—L'actitud de l'estat espanyol respecte al Sàhara Occidental ha estat ambigua sempre, governés qui governés, després que el 1975 frenés en sec el procés d'independència que el mateix estat havia preparat des de feia quinze anys. Quin paper pot tenir ara l'estat en el conflicte?

—Sempre hem demanat més implicació a Espanya com a estat i com a govern, perquè Espanya és la responsable política del drama saharià, independentment de les relacions històriques que hi puguin existir i de la solidaritat dels ciutadans espanyols amb el poble saharià. Espanya té una responsabilitat política molt seriosa;

El delegat del Front Polisario repassa el reportatge sobre la venda del Sàhara publicat a EL TEMPS.

Espanya és la responsable política del drama del Sàhara

pensem que els acords tripartits de Madrid de l'any 1975 són unilaterals, no tenen cap validesa internacional. L'ONU, des de l'any 1956 reclama un procés de descolonització del Sàhara Occidental, que no s'ha fet en cap moment. Considerem que Espanya té un paper preponderant en la resolució del conflicte, perquè va ser i segueix essent la potència colonial.

—**Hi ha, potser, massa interessos econòmics que dificulten la resolució positiva del conflicte, i també polítics, és clar. El Marroc té aliats internacionals molt potents, com França i els Estats Units.**

—Al meu entendre, la situació és políticament molt complicada. Els interessos de França, Espanya i altres potències occidentals passen per tenir un Marroc reforçat amb més de 3.000 km de costa amb l'oceà Atlàntic, un Marroc que tingui més de 500.000 km² de territori. Però això trenca l'equilibri actual al nord de l'Àfrica, i això no ho permetrem els saharis, ni els algerians, ni els mauritans, ni els libis; ningú no acceptarà aquest desequilibri. No permetrem que s'agraciï el Regne del Marroc amb 250.000 km² més perquè siguin socis estratègics de potències occidentals. Ara els interessos sobre el Sàhara són més polítics i estratègics que econòmics. La tendència és fer un Magrib àrab unit, un mercat unit que miri més a Occident, i aquí el conflicte del Sàhara és un condicionant clar per crear aquesta estabilitat.

—**Abans us referíeu als acords tripartits de— Madrid pels quals el Sàhara passava a mans marroquines. EL TEMPS va publicar fa unes setmanes uns documents que demostren que Espanya va voler mercaderiar amb el Sàhara, quantificant els diners que havia invertit en el territori. És possible que el Marroc acabés pagant aquests diners.**

—Sí, he vist els documents publicats, i em sembla molt fort. És molt greu, una vergonya i un engany per als

saharians que havien confiat en la bona fe d'Espanya. Si no van pagar tota la quantitat, ho deuriem compensar amb els acords amb Espanya per espoliar els recursos naturals del territori, que van permetre que Espanya s'enriquís amb la nostra pesca i els fosfats durant molts anys. És evident que Espanya va guanyar molts diners, entregant el Sàhara, potser més dels que pensem, no sols pel preu que fixen aquests documents que publica la vostra revista, sinó també pels beneficis obtinguts de l'espoliació dels nostres recursos naturals. Trenta-cinc anys després, ningú no denuncia aquest robatori.

—**Hi ha diferències en l'actitud d'Espanya i Catalunya envers el conflicte polític entre el Marroc i el Sàhara?**

—Realment, la solidaritat del poble català amb el Sàhara és molt més gran, la diversitat política existent a Catalunya també provoca més simpatia amb el nostre poble. Pel que fa a la cooperació, el govern català ha contribuït sempre amb quantitats importants per mantenir els campaments de refugiats i els serveis al territori, i des del punt de vista polític, el Parlament de Catalunya ha fet algunes mocions i declaracions en favor dels drets

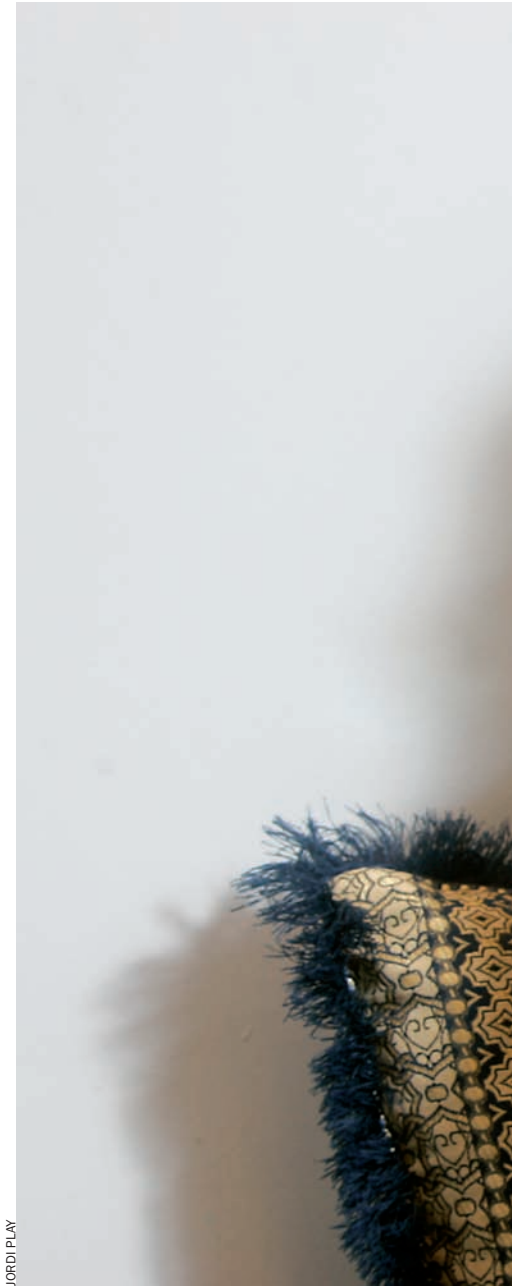
La solidaritat de Catalunya amb el poble saharià és molt més gran que l'espanyola

humans. El govern pròpiament dit, en canvi, mai no ha tingut un posicionament polític clar respecte al conflicte del Sàhara.

—**Sou optimistes, respecte a la possibilitat que el conflicte es resolgui favorablement als vostres interessos com a poble?**

—No crec que la situació es calmi aviat. Els esdeveniments recents, els atacs indiscriminats del Marroc, són l'inici d'un final, i esperem que no sigui un final tràgic. Però les opcions i les perspectives que tenim és que serà un final de guerra i confrontació.

—**Una guerra?**

JORDI PLAY

—Sí. El drama saharià es tancarà amb una guerra amb el Marroc.

—**En un conflicte armat, qui té menys possibilitats és el Sàhara Occidental.**

—Sí, les perspectives des del punt de vista bèl·lic són magres per a nosaltres. Però la pressió sobre el Marroc actualment, i després del darrer discurs del rei, indica clarament que serà el propi exèrcit marroquí el causant d'aquesta guerra, ja que sortirà a recuperar el que queda del Sàhara Occidental lliure. En una situació com aquesta, quan es fa un balanç de força som els menys agraciats, però nosaltres

hem mantingut una guerra durant setze anys d'enfrontament amb el Regne del Marroc, i aquest no ha tingut la capacitat de controlar els territoris lliures. La sortida que ha triat perquè les forces de l'exèrcit saharià no progressin ha estat la política de fer murs fortificats amb material bèl·lic i mines. I això ho fa amb l'objectiu de mantenir la guerra en un *statu quo*. Per tant, en una guerra, parlem d'un exèrcit marroquí ben armat contra un exèrcit guerriller que fa ús de la guerra de desgast, apuntant on més et fa mal. Avui, no crec que el Marroc suporti aquesta guerra de guerrilles. En trenta-cinc anys, el Polisario

ha alliberat gairebé el 30 % del territori ocupat.

—**Us veieu victoriosos en un hipotètic enfrontament bèl·lic?**

—Sí.

—**Quin paper pot tenir la comunitat internacional?**

—La pressió internacional sobre el Marroc s'ha d'incrementar. Hem demanat al Consell de Seguretat de l'ONU una investigació sobre els successos d'al-Aaiun del 8 de novembre, però lamentablement no ho hem aconseguit perquè França, que abriga el Marroc, ho ha vetat. Però a la UE s'ha aprovat una resolució de condemna als

fets d'al-Aaiun, i això s'ha aconseguit perquè a la UE ningú no té dret de veto, malgrat que tant Espanya com França no ho volien. Aquesta resolució sens dubte tindrà una repercussió en els acords privilegiats entre la UE i el Marroc en matèria de pesca. Són petites batalles que es van guanyant, però realment el Marroc sap que a través de les instàncies internacionals el conflicte no es resoldrà al seu favor, perquè el dret internacional li juga a la contra, i el Sàhara confia que el dret internacional ens pot donar la raó.

Gemma Aguilera